

In diesem Bande fehlen die Schriften Nr 39-41.

21. Sep. 1955.

Suchier.

Nr. 60.2.

48
40
Jan. 9, 2A.

auct. Degling

RECTOR

ACADEMIAE LIPSIENSIS

AD

SOLEMNEM

GLORIOSISSIMAE

CHRISTI

RESVRRECTIONIS

MEMORIAM

PIE CELEBRANDAM

INVITAT.

as.

RECTOR
ACADEMIAE LIPSIAENSIS
AD
SOLFENNEM
GLORIOSISSIMAE
CHRISTI
RESURRECTIONIS
MEMORIAM
PIE CELEBRANDAM
INVITAT

Q. D. B. V.

raculum diuinum de Messiae aduentu, subeunda-
que morte expiatoria, circa exilii Babylonici fi-
nem a primi ordinis genio, Danieli promulga-
tum, et capite IX. v. 24. et sequ. descriptum,
nostra consideratione hoc imprimis tempore di-
gnum est, quia religionis Christianae veritatem, et diuinitatem,
dilucide solideque confirmat.

Daniel, in prima Iudaeorum deportatione, quae anno re-
gis Ioiakimi *quarto* contigit, iuuenis admodum, cum focis,
Babylonem, Imperii Chaldaici Metropolin, in exilium delatus,
derepente in Monarchae Nebucadnezaris notitiam peruenit,
a quo, ad eximias, et tantas quidem dignitates, euectus est,
quantae, antea, nunquam vlli Iudaeo, patria extorri, obtigerunt.
Ad huiusmodi honores consilio diuino et humano mature de-
stinatus fuit. Erat ingenio praeftans, forma decorus, diuinis
Hebraeae gentis literis excultus, et illustri ac regia forte fami-
lia natus, et cum aliis adolescentibus מן הפרתים, hoc est,
interprete R. SALOMONE ex lingua Persica, מלומדי,
ex principum et procerum, siue secundum IOSEPHVM, τῶν
ἐσσηεσάτων ex nobilissimorum ordine electus, ac ita cum illis
in omni Chaldaeorum sapientia institutus et excultus, vt *staret*
aliquando coram Rege, h. e. vt aulicis dignitatibus praefici,

IV

et, uti consiliorum magister, Regi adesse posset. Ita, euentu ratum impletumque fuit, quod olim, diuino oraculo, Hiskiae Regi praedictum fuit, 2 Reg. XX, 19. *de filiis tuis sument, ut sint serui in palatio regis Babylonii.* Continentiam amauit Daniel, vir sanctus et religiosus, quoad vixit, et ab ineunte aetate libidines aulicas auersatus, abstinentiae et temperantiae in victu omni atque cultu, continenter addictus fuit. Eam ob causam regis et opiparis dapibus relictis, quae idolis plerumque consecratae, aut ab animantibus, Iudaeorum genti diuina lege interdictis, sumtae erant, tenui victu contentus vixit, ut valetudini consuleret, et in precibus ad Deum fundendis, cui exercitio diligenter vacabat, eo alacrior, et ardentior esset. Boni ominis et amplitudinis gratia, nomine eius, more in oriente recepto, mutato, *Belsazar* nuncupatus, diuini Numinis destinatione, crebraque exercitatione, ita profecit, ut omnium hominum sui seculi *sapientissimus* et *pietissimus* censeretur, Ezech. XIV. 14. et XXVIII. 3. quin et, totius mundi *Polyhistor*, ab HIERONYMO mereretur appellari. Ipse Seruator noster, Danielem, ut vatem diuinum laudat, eiusque librum, et vaticinia in eo contenta, velut partem Scripturae Canonicae commendat Matth. XXIV. 15. Quale elogium, PORPHYRII, VRIELIS ACOSTAE*) et SPINOZAE, quorum vterque ex Iudaeis Athei facti, ANTONII COLLINI, aliorumque empaectarum petulantiam, profternit.

Cum vir diuinus, aliquando, ob calamitates gentis suae, et exilii diurnitatem, in summo moerore esset, et oraculum Ierem. XXV. 12. et Cap. XXIX. 10. atque 2 Chron. XXXVI. 21. de exilio post completum LXX. annorum spatium proxime finiendo, et exilibus in patriam reducendis, paulo diligentius consideraret, ac deprecationes suas coram Iehoua funderet, Gabriel, coelestis genius, velut Dei legatus, deuolare iussus, repentino volatu ad Prophetam peruenit, tempore, quo oblatio vespertina alias offerri solebat, qui, laetissimo nuncio, deiectum Danielis animum confirmaret, indicaretque, fufas

*) De VRIELE ACOSTA legatur B. WOLFFII *Biblioth. Hebr.* T. II. p. 167.

VI

profectus erat, redit. Idem est annorum solarium in sacro codice vbique *) vsus.

Nonnulli Iudaeorum doctores insignem prodiderunt proteruitatem, et petulantiam, quando oraculi euidenciam de Messiae *ἐπιφανεσ* obscuraturi, et Christianorum argumentum, quod Christus ante plurima secula iam aduenerit, pessumdaturi, et elufuri, confinxerunt, hic indicari annos Hebraeorum Iubilaeos, quorum quilibet XLIX. vulgares contineat annos, et quorum omnium summa, numerum annorum M. M. M. CCCCXXX. conficiat. At vero defunt huius significationis et computationis exempla in vsu communi. Quod Leuit. XXV. 8. de anno Hebraeorum Iobilaeco traditur, singulare quid est. Templum etiam posterius, in quo Messias comparere debuit Hagg. II. 10. et Malach III. 2. tam diu non stetit, sed a Tito Vesp. Romani exercitus duce, euersum, et in cineres redactum, dudum prorsus disparuit.

Daniel, *vir nuncupatus desideriorum*, Deo gratus et acceptus, atque in Dei laudem toto pectore incumbens, suae et vniuersae gentis delicta demisse confessus v. 16. deprecatus erat Deum, vt suam indignationem, a populo, sub iugo valde oneroso adhuc gemente, auferret, efficeretque, vt post captiuorum reductionem in patriam, *vrbs sancta* in ruinis adhuc iacens, instauraretur, quo a reducibus inhabitari posset. Angelus a Deo missus, vtrumque orationis momentum impletum iri, asseuerat, et solatii causa addit, preces a Daniele ad Deum fufas, confestim, ac in ipso deprecationum initio, a Deo exauditas esse. Exules Iudaeos, patria expulsos, proxime reuersuros, et restauratum iri *urbem sanctam*, h. e. Hierosoly-mam, quae more loquendi S. Scripturae perfamiliaris, ita vocabatur a cultu diuino, qui, ante cladem a Chaldaeis illatam, ibi floruerat, et nunc, Templo instaurato, restituendus erat, vt Messias, suo tempore, quod hic definitur, appariturus, sua gloriosa praesentia, et doctrina, illud illustrare posset.

Maxi-

*) Apud Hebraeos, ABEN ESRA teste, ad Caput XII. Exodi, *השנה*, *annus vere erat solius solis*. Menses enim lunares, quibus vulgo Iudaei vrebantur, propter intercalationem certorum dierum, constituebant annos solares.

Maximopere a scopo aberrant, qui decretoriam vrbis Hierosolymae cladem, et gentis *πρωλεθελαν*, ac vltimum et ferale excidium, a Romanis aliquando inferendum, praedici hic putarunt ab angelo, Daniele lacrymantem consolaturo. Nunciabat quippe exauditionem precum fusarum, et ad moerorem eius minuendum, laeto et grato nuncio Prophetae animum permulcebat, et spem eius sustentabat. Virum valde perterritum ab omni timore deducturus, simulque fociis captiuis omnem absterfus aegritudinem, non poterat aliud, quam laetum quid adferre. Consolationis caput, erat Messiae aduentus, in eo temporis interuallo certissime expectandus, omnem fletum gentis moerentis sedaturus, ac funditus detracturus gemitum et lamentationum causas. Erectum iri in populo restituto, legatus diuinus significat, a Rege Messia, regnum, non quidem mundanum, sed spirituale et coeleste. Infinita mala ab eo ablatum, et innumera bona collatum iri.

Ad mala per Messiam auferenda, referuntur *עוונת* praeuaricatio, et *פון* iniquitas. Vtrumque vocabulum non tantum notat quamuis animi labem, et prae facta ac vitia, cum fonte venenato *אמריסוס*, per quae homines incidunt in varii generis aerumnas et calamitates, ac in sempiternum etiam exitium; sed imprimis multiplicem gentis foedifragae *אמוסאולאב*, quando, facta a vero Deo defectione, gentium idola summa religione colebant. Insigniter hallucinatur H. GROTIUS, qui vocem *עוונת* de praeuaricationis poena exponit, et hanc variationem in vltima, et decretoria gentis clade, ac funestissimo totius Reipublicae excidio, completam esse opinatur. Repugnat huic interpretamento sermonis angelici series, et scopus. Laeta quippe hic denunciantur, quemadmodum antea id inculcauimus, et insignia beneficia, populo, per Messiam obuentura, describuntur. Ante vltimam vrbis, et feralem gentis Iudaicae cladem, per Messiam ait *cohibitum iri transgressionem*, mediante *כפר עון* plenaria expiatione iniquitatum, siue eiusmodi peccatorum obliteratione, vt nihil ex iis amplius vsquam appariturum sit. Hoc verbum est sacrificiale, et de sacrificiis antiqua foederis expiatoriis, et piacularibus victimis, frequen-

VIII

frequenter vsurpatur, *) quando poenitentes Israelitae per fidem in Messiam, agnum illum ἀμωμον καὶ ἄσπιλον 1 Petr. I. 18. in ara crucis aliquando immolandum, et genuinum omnium victimarum immolatarum antitypum, cum supremo Numine in gratiam redibant. Talis conciliatio et gratia, Christi satisfactione fulta, Israelitis olim in solempni expiationis festo quotannis obtinebat, Leuit. XVI. 30. Vbi magna fiebat *expiatio* כפר vel כפרה ἱλασμός et peccatorum quasi *obsignatio*, quale beneficium a Messia itidem expectandum dicitur, quo peccatorum reatus eo sine existimantur obsignari, et abscondi, ut ne in Dei conspectum, et iudicium, amplius veniant, et ne ab ipso quidem diabolo, iurato piorum aduersario, seueram iudicis vindictam aduersus nos prouocatur, allegari, et coram diuino tribunali produci possint. Cuncta haecce mala dicuntur auferenda per Messiam.

Inter

*) Sacrificia piacularia, quae pro peccato et reatu offerebantur sub Mo-
saica Oeconomia, luculenter repraesentabant Christi oblationem et
mortem. Offerri quippe solebant ἐς ἀθέτησιν ἁμαρτιῶν, Hebr. IX. 26.
et ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, Cap. X. 12. Idcirco Christus ipse nuncupatur ἁμαρ-
τία, hoc est, חטאת et משח 2 Cor. V. ult. et Esa. LIII. 10. Formu-
lae sacrificiales Leuit. IV. 20. וכפר עליהם הכהן et *expiabit eos sacer-*
dos, et condempnabitur, Apostolus de Christo ita enunciat, *per se ipsum*
peccatorum nostrorum ἱλασμός, expiationem fecit, Ebr. I. 3, et Cap. II. 17.
Christum *semet ipsum immolasse* docet ἡς τὸ ἱλασθεῖσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ
λαοῦ. Alibi ait, nos in Christo habere τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐ-
τοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων Eph. I. 7. Hebraeorum magistri praedi-
cabant Dei benignitatem, quod בהמה נפש *animam victimae* חתה
כפר *pro anima illius*, qui victimam offerebat piacularem, admittebat,
כפרה *ut per illam expiatur*. Sic Deus, Messiae imposuit hominum
peccata, eorumque poenas, Esa. LIII. 5. 6. Et Christus *animam suam*
dedit כפר לָדָרוֹן, אַנְתִּי כִּפְרִי, Matth. XX. 28. factus pro nobis *execra-*
tio Gal. III. 13. Veteres Hebraei, victimam piacularem oblaturi, facta
solempni deprecatione, manu victimae capiti imposita, aiebat: *וי כפרתי*
baec sit expiatio mea. Simili ratione Christus factus est כפרתי *ex-*
piatio nostra, siue ἱλασμός περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, 1 Ioh. II. 2. Sic idem
est τὸ ἀπολύτρωσις, et כפר τῶν παραβάσεων Hebr. IX. 13. Hoc ipsum
indicauit h. I. Gabriel, coelestis legatus, quando praedixit, Messiam,
victimam instar, peccata populi sui expiaturum esse. Conferantur 10.
IAC. CRAMERI *Dissert. Philologicae de Ara Exteriori* Cap. XII. §. III.
p. 180.

Inter plurima bona per illum promerenda, et conferenda miseris, peccatorum mole pressis, eminent **עלמים** *iustitia aeterna*, et perfectissima, ut τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆ ἔν ἡμῖν, ut ius, quod Lex aduersus homines habet, dum postulat, aut obedientiam perfectam, accuratamque impletionem et satisfactionem; aut sempiternam poenam, a violatoribus ipsis, aut a sponfore, nostri vice, subeundam, impletur, Rom. VIII. 4. et ut nos renunciaremur, ac declararemur, iusti, ob hanc ipsam Messiae iustitiam, fide nobis imputatam. Haec, cum delictorum expiatione, et obsignatione, arcte cohaeret, et in verbo euangelii, cunctis in Christum credituris, offertur εἰς δικαιοσύνην ζωῆς, ad salutis aeternae consecutionem, Rom. V. 18. Quotquot igitur in Christo inueniuntur, ii omnes habent τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐν Θεοῦ ἐπὶ τῇ πίστει, Phil. III. 9. Sic Christus fit יהיה צדקו *Iehoua iustitia nostrae*, Jer. XXIII. 5. 1 Cor. I. 30. Et hanc ipsam iustitiam, et λύτρωσιν, Messias debebat **עבר** *εὑρέσκειν* Ebr. IX. 12. inuenire, mereri, adducere, et credentibus conferre, ad σωτηρίαν ψυχῶν, quae est τὸ τέλος τῆς πίστεως 1 Petr. I. 9.

Praefita per Messiae mortem satisfactoriam consummatissima redemptione, angelus ait, obsignatum et impletum iri **וזה** *visionem*, ורבויה et **προφητεῖαν**, sicut recte vertunt INTERPRETES ALEXANDRINI, et VVLGATVS. Omnes visiones propheticas, typos, et vaticinationes de Christo venturo, et genus humanum cruenta morte redempturo, in codice sacro proditas, sic consecuturas esse perfectissimum implementum, infallibili quasi sigillo munitum, et ipso euentu confirmatum, vt nemo de veritate oraculorum, quae de Messia prostant, dubitare possit. Confirmandi significationem verbum **וזה** habet, et talem notat obsignationem, qua edicta principum muniuntur. Nehem. X. 2. Ierem. XXXII. 10. Esa. VIII. 18. Nam σκοπὸς σκοπιμότητος, ac finis totius Scripturae, et omnium figurarum ac oraculorum propheti corum, est Christus cum suis beneficiis. Hanc ob causam, prophetiae, et legis figurae Mosaicae, et δικαιομάται σαρκός, debuerunt tan-

X

tum durare μέχρι καιροῦ διορθώσεως, Ebr. IX. 10. et vsque ad Ioannem Matth. XI. 13. Christi aduenturi praecursorem, qui eius praesentiam manifestare, ac digito in eum directo. monstrare debuit: ἴδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἰγων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου Ioh. I. 29. Quibus verbis, baptista ad hocce angeli oraculum haud obscure respexit, monuitque, illud eo tempore impletum, et Messiam τὸν ἀγίοτατον nunc adesse, quem emphaseos causa מִשִׁי קָדְשׁ sanctum sanctorum, Gabriel, legatus Dei, appellauit, et in hoc nostro oraculo, et in allocutione ad Mariam, asseuerans, τὸ γεννώμενον ἄρμον, filium sanctissimum, ex Maria natum, esse Filium Dei Luc. I. 35 in orbem terrarum missum, ὃς vngeretur, secundum humanam videlicet naturam, personaliter ac περιχοριστικῶς, intime, cum diuina unitam, et communicatione ac inhabitatione τοῦ πληρώματος τῆς Θεότητος Col. II. 10. ad munus mediatorium, recte peragendum, exornandam, secundum vaticinia Prophetarum, Psalm XLV. 8. Esa. XI. 1. et Esa. LXI. 1. Lucae IV. 21. et Ioh. III. 34. vbi Messias ὁ Θεάνθρωπος et Immanuel, a Deo ad homines missus, vt sacerdos et doctor, τὰ ἔγχεα τοῦ Θεοῦ λαλῶν, Spiritus S. sapientiam et alia dona diuina, per vnctionem ἐκ ἐν μέτρῳ, immensè ei communicata, dicitur accepisse. Quae vnctio diuersos habuit gradus, nempe conceptionis et unionis vtriusque naturae personalis, missionis ad praedicandum, et solemnioris inaugurationis, Matth. III. 16. tandemque exaltationis, Act. II. 33. et 36. vbi Deus Pater eum constituit Κύριον καὶ Χριστόν, dum nomen ei super omne nomen dedit Phil. II. 9.

Haec, et cum orationis angelicae serie, ac scopo, et cum ipso vaticinii implemento, atque euentu, multo rectius cohaerent, quam IO. MARSHAM, ac I. H. IVNGMANNI figmenta, quorum vterque per sanctum sanctorum, quod hic vngendum dicitur, intelligi voluerunt, posteriorem Zorobabelis aedem Templi, quod oleo consecrationis sacro fuerit inaugurandum et vngendum, cum tamen ipsimet Hebraeorum magistri miraculose confessione fateantur, in Templo posteriore sacrum et pretio-

tiosum illud oleum vñctionis profus defuisse. In templi quippe prioris destructione, illud, cum aliis rebus, quas enumerant, periisse aiunt, nec post primam compositionem confici denuo fas fuisse, Eod. XXX. 33. Hoc igitur in loco nominatur typus, videlicet sanctissimum Templi adytum, sed *antitypus*, quae frequens est loquendi ratio in Scripturis, CHRISTVS ipse intelligitur.

In praenuntiatione horum euentuum, designat angelus interuallum temporis CCCCXC. annorum, siue LXX. magnarum hebdomadam. Ne autem Daniel, et vaticinii lectores, incerti et dubii haesitarent, designat coelestis legatus temporis momentum, vnde istius interualli initium capiendum sit? Nempe מן מוצא דבר *ab exitu edicti* Regii, vt in integrum restituatur status ecclesiasticus et ciuilis, atque reaedificetur Hierosolyma. Quatuor in historia sacra commemorantur eiusmodi Regum Persicorum רברי *edicta*, Iudaicae reipublicae ac vrbis instaurationem concernentia, nempe Cyri, Esdr. I. 1. et Darii Hytaspidis, Esdr. IV. 24. ac duplex Artaxerxis, cognomento *Longimani*, siue *Artasastae*, quorum posterius anno imperii eius XX. Nehem. II. 1-9; Et prius anno illius *septimo*, Esdrae VII. 11. promulgatum est. Hoc ipsum ab angelo hic indicatur, et cum temporum rationibus consentit, ac percommode dici potest *verbum egrediens, vt restituatur in integrum, et reaedificetur, Ierusalem*, hoc est, vt status Iudaeorum liber, internus, et externus, cum *ἀντροποιεῖς*, et propriis magistratibus, in statum pristinum restitueretur. Ad hunc terminum a quo recte intelligendum, omnium circumstantiarum considerationem, et attentionem, requirebat legatus diuinus, qui Danielem perinde, ac oraculi huius lectores, ad diligentem meditationem excitat, et Christo Iesu interprete, Matth. XXIV. 15. iubet *νοεῖν*, ac omnia probe considerare. *Verbum*, siue *edictum*, hic significatur non diuinae reuelationis, vt nonnulli putarunt, quale nusquam exstat; sed verbum humanum, et regium, non de restaurandi Templi initio sub Cyro, Persarum monarcha, iam facto; sed de continuatione, quam va-

res diuini, Haggaeus et Zacharias, praeceptis, et promissionibus diuinis vsq; maximopere vrgebant. Templo a Zorobabele et Iosua, summo sacrorum Antifite, vtcunque restituto, plurimae vrbis excisae partes adhuc in ruinis iacebant, qualem speciem vrbis ex parte postea adhuc inuenit Nehemias, Princeps pius, Arthabastae, Persarum Regis pincerna, in patriam redux, Neh. I. 3. II. 13. VII. 4. Scopus igitur edicti regii erat **ירושלם להשיב ולבנות** *ad reducendum et aedificandum*, siue secundum VULGATVM interpretem, *vt iterum aedificetur Ierusalem*, et respublica ac vrbis pristinum nitorem ac integritatem recipiat, per venustam scilicet platearum ac aedificiorum ordinationem, ac moeniorum extruccionem cum fossis ac ceteris munimentis. Quod omne, futurum angelus pollicetur, sed **כצוק העתים** *in angustia temporum*, non sine ingentibus difficultatibus, et impedimentis, ab hostibus continuo obiiciendis. Euentum praedictionis, et implementum, annalium fides, et certa ac luculenta vetustatis, monumenta, in primis libri Maccabaici, et IOSEPHVS, scriptor domesticus, confirmant.

Terminum AD QVEM harum LXX. hebdomadam, extendit diuinus legatus **נביר ער משיח** *vsque ad Messiae ducis aduentum*, hoc est, vsque ad Iesum Nazarenum, verum Messiam, Principem gloriae, et illustrem iustitiae doctorem. Ioh. I. 18. 50. verum vnctum, et Israelis Regem, **Κύριον** Luc. II. 11. Designatur suo nomine, vt persona prorsus singularis, nempe non cum **ה** demonstratiuo **נביר המשיח** *aliquis princeps vnctus*, vt **כהן משיח** *sacerdos vnctus*, dicitur; sed ordine inuerso legitur **משיח נביר**. vt Messias **κατ' ἔροχην** ita nuncupatus, et a vatibus orbi promissus, indicaretur. Consentiant temporum rationes, quin et omnia praedicata, in hoc oraculo obuia, in eum solum conueniunt, nec sine insigni detorsione, ad alium, qualis ex historia illorum temporum ostendi nequit, applicari possunt.

Valeant igitur, IO. MARSHAMVS, Anglus Vir illustris et eruditus, nec non IO. HARDVINVS, Ignatiani ordinis Sodalis

in

in Gallia, quorum neuter in hoc vaticinio aliquid de Christo Iesu vidit. ILLE, *) omnia, quae hic praedicuntur, *laeta*, ad reditum Iudaeorum ex captiuitate; et *tristia*, ad diram illam vexationem, sub Antiocho Epiphane Iudaeorum genti immiffam, magno, fed vano eruditionis apparatu, retulit. HIC, **) quemadmodum portentofas femper amauit opinionones; fic omnia in hoc oraculo, pro lafciiuentis ingenii impetu, turbauit, et per *Christum ducem*, intellexit belli ducem, a Deo electum, Iudam videlicet Maccabaeum, militiae Iudaicae principem, qui pulfo Antiochi Regis Syriae exercitu, Templum repurgarit. Vterque nouae opinionis auctor, Christiano nomine est indignus. Nolite mirari, PORPHYRIUM, ***) philofophum Graecum, et a ciuitate Dei alienum, in vaticiniis Danielis corrumpeudis occupatum, nihil de Christo Iesu, orbis Saluatore inueniffe. Apofata erat, et acerrimus Chrifti hostis. Nec

B 3

magno-

*) Post ESTIUM, Doctorem Duacenum. et SIXTYM SENENSEM, ex Ordine Praedicatorum, friuolam hanc expositionem protulit IO. MARSHAMVS, in *Canone Chronico Sect. XVIII. p. 160.* Certatim eam proffigarunt IO. CHRISTOPH. WAGENSEILIUS in *Maniffa de LXX. hebdomadibus Danielis, ad Tela Ignea Satanae p. 6. et fequ.* CAMP. VITRINGA *Obferuat. Sacr. L. VI. Cap. 3. p. 258.* BERNARD. LAMY *Presbyter Oratorii in Apparatu Chronol. ad Harmoniam Euangelift. P. II. Cap. 4. §. 6. B. BYDDEVS in Hiftor. Ecclef. V. T. T. II. Periodo II. Sect. V. §. 10. p. 837.* ei IO. REINH. RV-SIUS, Theologus et Philologus Ienenfis, in *Differt. de LXX. hebdomad. Danielis.* Omnium autem ampliffime et solidiffime id nuper praestitit Vener. Dn. D. B. G. CLAVSWIZIVS, Theologus Halenfis, in *Additamentis ad Anglorum quorundam eruditorum Hiftoriam Mundi Vniuerfalem T. I. et II.*

**) IO. HARDVINI coniectatio temeraria, et omnem humanam fidem excedens, exftat in eius *Chronologia Vet. et N. T. ad vulgatam verffionem exacta, et nummis antiquis illustrata p. 186. et fequ.* et inter OPERA eius SELECTA, quae anno MDCCLXIX, Amftelodami prodierunt f. 192. et fequ. nec non f. 880.

***) Vid. S. HIERONYMI *Praefatio in Daniele T. III. Op. edit. MARTIANAEI f. 1071.*

XIV

magnopere mirandum est, idem fecisse BEN. de SPINOZA *) et ANTON COLLINVM **) Athei erant, et antiquitatem ac diuinitatem vaticiniorum Danielis, impugnabant. Verum, id horrendum et obtupecendum nobis videatur, quod viri eruditi, nomen Christi, doctrinamque, professi, luxuriantis et nouaturientis ingenii impetu abrepti, et manifestas coelestis veritatis hostes sequuti, in acie argumenti, quo Iudaei perfodi, et ad silentium redigi possunt, obtundenda, tam impiam industriam adhibere, et textui prophetico maximam vim inferre potuerint. ***)

Tria constituerat coelestis legatus interualla, LXX. septimanarum, ob euentuum diuersitatem, diuiseratque in VII. et in LXII. et in *vnam* denique ac vltimam hebdomadem. In primo interuallo, praedixerat euentus populo Iudaico salutare. Illo enim VII. hebdomadam, siue XLIX. annorum interuallo, infrauratum iri urbem cum sacratio et vniuerso cultu Religionis Mosaicae. Hic exulabant tristitia, nempe Messiae mors violenta, cum secuturo, vrbs, templi, et gentis Iudaicae vltimo excidio, quae nunc singillatim commemorantur, et in altero illarum hebdomadam interuallo, ex parte praedicuntur secutura.

Nam post septimanas VII. et LXII. adeoque in hebdomade *septuagesima*, et vltima, *כרת משיח* excindetur Messias, idem ille Messias, dux, et illustrissimus doctor, quem antea descripserat, et qui tandem, illo tempore, diuinitus constituto, vt Propheta aduentu-

*) SPINOZA in *Tr. Theologico-Polit. Cap. X. p. 130.*

**) ANT. COLLIN in *Scheme of literal Prophecy Vol. I. Chapt. V. Nun. 6. p. 140.*

***) AVG. CALMETVS, edita de *LXX. hebdomadibus Danielis, Dissertatione* in plerisque suffragatur MARSHAMO et IO. HARDVINO, quorum systema minoribus incommodis obnoxium esse, opinatur *f. m. 609. edit. Latinae.*

uenturus erat ad Iudaeos, in patriam reductos. Tantum temporis spatium dicitur elapsurum, usque ad Messiae *παρουσίαν*, et muneris sacri ab eo obeundi initium. Haec ipsa residua hebdomas vltima, destinata erat *משיח נגיר*, *Messiae*, solenniter inaugurato et proclamato, *duci et doctori*, siue eius officio prophético, *ἀμείσως*, et *ἀντοπροσώπως*, Euangelii praedicatione, ac edictis portentis prodigiisque, vim eius diuinam, Numenque, declaraturis, inter Iudaeos obeundo. Quibus peractis, sequi debebat munus sacerdotale, et mors Christi expiatoria. Quamobrem, *exciscendus*, siue, supplicio crucis, quod verbo *כרת* haud obscure subinnuitur, Esa. LIII. 4. e medio dicitur tollendus. Cui ignominiosissimae morti, Messias, vti vltima piacularis, pro salute generis humani erat subiiciendus, expiationis, quae laesae diuinae iustitiae debebatur, praestandae causa, vt antea dixerat. Huc verba referre oportet *אין לי non sibi*, scilicet erit *כרת* illa *exciso*. Ne quis opinetur, Christum horribile istud supplicii genus promeruisse suis peccatis. Aut quasi praemia, et gloriam sibi esset adquisiturus supplicii dritate, fortique tolerantia rerum aduersarum. Quare hic, idem, quod antea dixerat Esaias Cap. XLIII. 24. et LIII. 4. repetitur, et confirmatur, ac LXX. hebdomades in Christi morte *finiuntur*. *)

In

*) Anno Caesaris Tiberii XV. Iesus baptizabatur Luc. III. 23. annos XXX. natus, et eo ipso anno auspicabatur suum munus, in quo celebrauit *quatour* paschata, quae conficiunt spatium trium annorum, et circiter sex mensium. Qui si addantur annis Tiberii XV. mors, siue *exciso* Christi incidit in annum Tiberii XIX. qui annus Seruatoris emortualis, responder in Canone CLAUD. PTOLEMAEI anno 780. aerae Nabonassareae. Si retro eatur, detrahis CCCXC. annis LXX. hebdomadam, peruenitur ad annum Nabonassareum CCXC. qui responder accurate anno Artaxerxis Longimani, siue Artaxastae VII. quo, edictum de re-staurando statu ecclesiastico, ac ciuili, adeoque ipsa aedificanda Hierosolyma, emanauit, Esdrae VII. 11. Complementum igitur vaticinii ab angelo in Christi morte fixum, incidit in vltimae, siue septuagesimae hebdomadis finem. Q. E. D.

In Christi Iesu, supplicio crucis sublato, morte, finem perfectum, et completum, obtinuerunt LXX. hebdomades, siue CCCCXC. anni solares, ab angelo indicati. *) Appendicis vice, alia, et noua, in oraculo angelico adicitur hebdomas, cum priori LXX. hebdomadum numero, in Christi morte fixo, et finito, nequaquam permiscenda. Haec enim temporis periodus, continet euentus, Messiae crucifixionem, et resurrectionem, atque euectionem in gloriam, secuturos, ac dilucide testaturos, Christum iam uenisse. Angelus eos describit, cum, ut *prosperos* Iudaeis, ac salutare; tum, ut *infaustos* et exitiosos, qualis est sacrificiorum et totius cultus Leuitici cessatio plenaria, Ierem. III. 16. iam praedicta, et cum excidio sanctuarii atque urbis coniungenda. Ad *faustos* euentus refertur pactum gratiae, et foederis Euangelici, Iudaeis *πρωτον*, *inprimis* Act. XIII. 46. amplissime confirmandum. Hoc ipse Seruator sanctissimus, quoad sacro doctoris munere, hinc in terris functus est, iam fecerat, Matth. XXIII. 37. Idem postea ex gratia superabundante, facturi erant discipuli, Christi iussu, de magistri ex morte resuscitati uictoria, et triumpho ab hostibus acto, Iudaeis dilucide testaturi cum plurimorum conuictione, Act. II. 41. IV. 4. V. 14. Et hoc ipsum est, quod angelus addit: *והגביר ברית לרבים* et Messias, angelus foederis Malach. III. 2. et populis datus in foedus Es. XLII. 6. XLX. 8. qui ex morte in vitam rediisse praesupponitur, foedus illud gratiae cum protoplastis, et genere humano, statim post lapsum initum, Gen. III. 15. et cruenta atque expiatoria sua morte sancitum, corroboratumque, atque cum a semetipso, tum deinde ab Apostolis, τοῦ Κυρίου συνεγγυητος, καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος, Marc. XVI. 20. salutariter denunciatum, et cum amplissimis beneficiis, vero *ἰλασμῶ τῶν ἁμαρ-*

*) Ergo Iesus Nazarenus circa exitum LXX. magnarum hebdomadum crucifixus, in quo solo omnes veri Messiae characteres, et circumstantiae temporum conueniunt, est uerus Messias ὁ ἀρχόμενος, nec alius citra insignem stoliditatem illo tempore, aut post destructum Templum, et gentem, potuit expectari, Matth. XI. 3.

ἀμαρτιῶν, *venia peccatorum*, perfecta iustitia, Spiritus S. donis, ac ipsa salute sempiterna oblatum, *confirmabit multitis*, hoc est, omnibus, qui vellent ὑπακούειν τῷ εὐαγγελίῳ qui audito Euangelio essent credituri, quae πίστις est ἐξ ἀκοῆς, Rom. X. 16. et 17.

Hoc autem deploratione dignum merito censetur, quod non omnes Iudaei, praesertim οἱ Χριστιανῶν οἰκονομοὶ obediuerunt. Notae sunt querulae legatorum voces: οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Hoc praedixerat Esaias, Cap. LIII. 1. exclamans: Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν Rom. X. 16. 17. Haec Iudaeorum carnalium obstinatio et ἀπιστία, in oraculo nostro angelico subindicatur, ut a Deo praecisa, et dirissimas clades prouocatura. Cuius obstinatoris pernicitiae, nunc euentus horribiles commemorantur, et poenae, Messiae reiectionem, suo tempore, nec multo post secururae, cum templi et urbis, eleganter perpolitae, ac permunitae, tum vniuersae gentis ac reipublicae ferale et decretorio excidio, a Romanorum exercitu, duce Vespasiano ac Tito, ex vindicta diuina crudeliter inferenda. Hostilis ille exercitus, quem angelus vocauerat כְּנִי עַם *populum principis*, Caesaris videlicet Romani, hic nuncupatur מְשֻׁמֵּם *desolator*, omnia deuastaturus, et solo aequaturus. Signa copiarum hostilium militaria, *aquilae*, quibus imagines Caesarum, cultus causa, iungebantur, Iudaeis erant מְשֻׁמֵּם βδελύγματα, Matth. XXIV. 15. *res maxime detestabiles*, cum τῇ ἐρημώσει, extrema vastitatis indictione, coniunctae, et permansurae usque ad consummationem praecisam, a vindicta diuina effundendam, *super vastatum*, seu *desolatum*, populum videlicet, templum, urbem et vniuersam gentis regionem, a Romanis funditus delendam, vastandamque. Nec inducias, nec pacem ea tempestate sperandam esse, angelus monet. Quandoquidem, מְשֻׁמֵּם קֶצֶר *fnis eius, cum inundatione*, instar diluuii illius magni, coniunctus, et ipsa deuastatio

XVIII

uastatio, diuinitus decreta, מלחמה וק רע εως τέλους, usque ad finem belli, inter Iudaeos ad Romanos continuandi, et usque ad πανολεθειαν dicitur duratura. Nec antea cessaturam illam cladem, ait, quam extrema vastitas vbique sit inducta, et vniuersa gens cum republica euersa. Quin imo, effundetur ira diuina על כנעו super vastum, vel super populum deuastatum, ab excidio adhuc residuum, et subinde nouis calamitatibus exagitandum, maxime sub Imp. Hadriano, cladum funestissimarum imbribus obruendum delendumque.

Eodem fere tempore חצי id est, בחצי circa dimidium alterum nouae hebdomadis *) idem Messias faciet, ut penitus cesset sacrificium, et munus farreum, quando vniuersus cultus Leuiticus omni vltiori vsu et fructu euacuatus erat. Etsi enim deinceps, post Christi euectionem in coelos, sacrificia adhuc usque ad Templi excidium a Iudaeis more antiquo offerebantur, omni tamen destituta erant valore, ac typica, qua superiori tempore gaudebant, repraesentatione. Postquam enim Christus ipse sese obtulerat in cruce θυσίαν και προσφοραν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας Eph. V. 2. siue, ut Petrus ait, τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον 1 Petr. II. 24. Hebr. X. 10. typicorum sacrificiorum nullus amplius erat vsus, nulla efficacia. Praesto erat ipsa ἡ εἰκὼν τῶν πραγμάτων, id est, τὸ σῶμα και ἡ ἀλήθεια. Ergo de iure cessare debebat omnis vsus typicus, nec opus amplius erat figuris, σκια τῶν μελλόντων ἀγαθῶν Ebr. X. 1. Summus et vnicus N. F. Pontifex, Christus Iesus, in adytum coeleste suo sanguine intrauerat, αἰωνίαν λύτρωσιν ἐπαράμενος, vel ἐπαρισάμενος Hebr. IX. 12. Sub solis ortum, vmbrae et tenebrae dissipantur. Exhibito Christo, Sole iustitiae Malach. IV. 4. et vbi praesens est ipsum τὸ σῶμα, h. e. res et per-

*) vti Ios. X. 13. חצי השמים circa medium coeli.

persona cum suis beneficiis praefigurata, et typis opposita, merito disparent umbrae, atque Leuiticae figurae, Coloff. II. 17. quae tandem exciso Templo re ipsa et actu disparuerunt.

Nos, CIVES, in primis festo hoc Paschali, merito laetamur et exultamus, solem hunc iustitiae ex inferis rediisse, et moeroris tenebras, atque lamentationum causas, dissipasse. Coite igitur nobiscum, et audite intelligenter atque attente, paschales praecones, veritatem et vtilitatem mortis ac resurrectionis Christi nobis exposituros. Resonabunt etiam Christi victoris laudes in Templo nostro Academico. Inter alia, crastino die, hora XII. quod felix faustumque sit, Vir Nobilissimus et Ornatissimus, Dn. IOANN. FRIDERICVS HVBSCHMANNVS, Raben. Misnicus, *de Resurrectionis Christi veritate, ex propria conscientia Iudaeos redarguente*, luculentam recitabit orationem. Ad quam beneuole audiendam, ILLUSTRISSIMOS COMITES, GRAVISSIMOS VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES; Generosissimos item ac Nobilissimos Academiae Cives, officiose et peramanter inuitamus. P. P. in Vigiliis F. Paschat. A. O. R. clo lccc XLVIII.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

Fd 5611

ULB Halle
002 715 18X

3

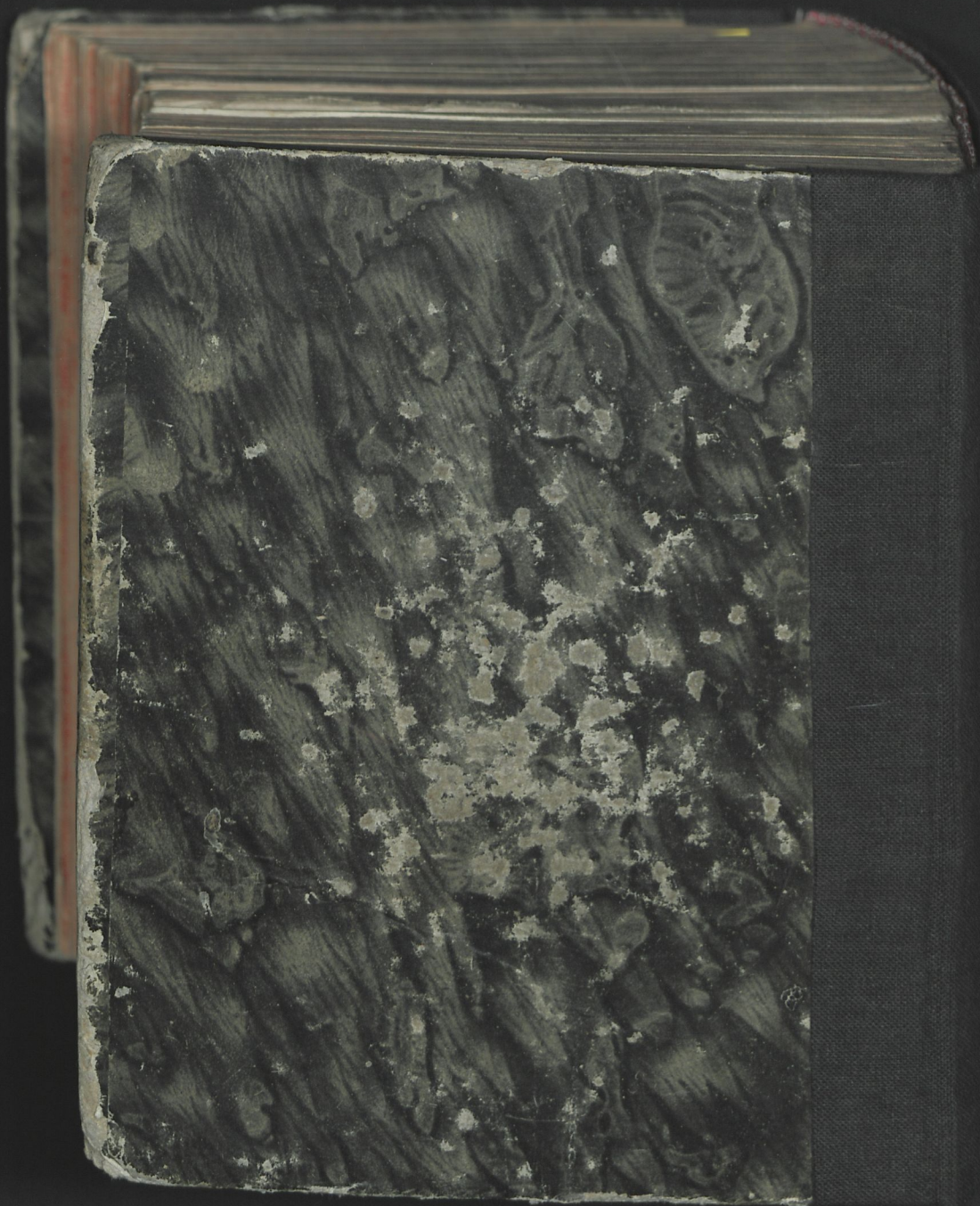

PH 306

VD 77

NC

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Jan. 9, 2A.
auct. Seyling
RECTOR
ACADEMIAE LIPSIENSIS
AD
S O L E M N E M
G L O R I O S I S S I M A E
C H R I S T I
R E S V R R E C T I O N I S
M E M O R I A M
P I E C E L E B R A N D A M
I N V I T A T.

as.

43
60

